

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA RĂDUCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 70787/01)

Hotărâre

Strasbourg

21 aprilie 2009

Definitivă

21/07/2009

Hotărârea poate suferi modificări de formă.

În cauza Răducu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Ann Power, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 31 martie 2009, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 70787/01 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Ion Răducu („reclamantul”), a sesizat Curtea la 27 decembrie 2000 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. În urma decesului reclamantului, la 27 decembrie 2000, văduva acestuia, doamna Saveta Răducu, și-a exprimat, la 3 ianuarie 2001, dorința de a continua judecarea cauzei și a sesizat Curtea cu noi plângeri. Din motive de ordin practic, prezenta hotărâre va continua să desemneze pe domnul Răducu „reclamantul” și pe doamna Răducu „reclamanta” [*Dalban împotriva României* (MC), nr. 28114/95, pct. 1, CEDO 1999-VI și a se vedea infra, pct. 44-47].

3. Reclamantul, care a beneficiat de asistență judiciară, este reprezentat de Mirela Răducu, avocată în Alexandria. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. Reclamantul se plânge, în special, de nelegalitatea arestării sale preventive, de durata procedurii de *habeas corpus* și de încălcarea dreptului său la respectarea vieții private, ca

urmare a interceptării convorbirilor sale telefonice. Reclamanta pretinde, în special, că decesul reclamantului poate fi imputat autorităților și lipsei de îngrijiri medicale adecvate pe perioada arestării preventive a acestuia.

5. La 23 martie 2004, Curtea a hotărât să comunice guvernului capetele de cerere întemeiate pe art. 2, art. 5 § 1 și 4 și pe art. 8 din convenție.

6. Prin decizia din 16 septembrie 2008, în conformitate cu art. 29 § 3 din convenție, Curtea a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

7. Reclamantul s-a născut în 1939 și locuia în Alexandria. Reclamanta s-a născut în 1943 și locuiește în Alexandria.

A. Arestarea preventivă a reclamantului

8. La 2 august 2000, un terț, F.M., împotriva căruia era în curs urmărirea penală, l-a denunțat pe reclamant, fost primar al orașului Alexandria, la Inspectoratul General al Poliției, susținând că acesta din urmă îi promisese să intervină în favoarea sa pe lângă autorități, în schimbul unei sume de bani.

9. În aceeași zi, Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a autorizat interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice ale reclamantului, pentru o perioadă de cinci zile, în temeiul art. 91¹ și 91⁴ C. proc. pen. La 3 august 2000, a fost întocmit un proces-verbal în acest scop.

10. La 3 august 2000, autoritățile au organizat o acțiune pentru constatarea unei infracțiuni flagrante, în cursul căreia reclamantul a fost reținut. În jurul orei 16, acesta a fost dus de către polițiști la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, care a dispus începerea urmăririi penale împotriva sa pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de influență. Procurorul însărcinat cu ancheta a subliniat că reclamantul era urmărit penal deoarece promisese să intervină pe lângă autorități în favoarea unui terț, împotriva căruia era în curs urmărirea penală, și deoarece ceruse în schimb și primise mită de la acesta.

11. În urma ordonanței emise de procuror în aceeași zi, la ora 22, reclamantul a fost arestat preventiv pentru o perioadă de treizeci de zile, în temeiul art. 148 lit. h) C. proc. pen. Procurorul a motivat această decizie subliniind că pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de care era învinuit reclamantul era mai mare de doi ani și că lăsarea reclamantului în libertate ar fi prezentat un pericol pentru ordinea publică.

12. Reclamantul a fost închis la arestul Inspectoratului General al Poliției.

13. La 4 august 2000, soția reclamantului a informat autoritățile, prezentând certificate medicale, că soțul ei suferea de diabet, de cardiopatie ischemică, de hipertensiune arterială, de Parkinson și de obezitate și că era dependent de tratamentul cu insulină. Reclamanta susținea că, datorită acestor boli și a vârstei sale înaintate, orice schimbare a condițiilor de viață îi putea provoca moartea.

14. La 9 august 2000, avocata reclamantului a solicitat prim-procurorului de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție accesul la materialul de urmărire penală a clientului său și ca toate actele de urmărire penală să fie realizate în prezența sa. Aceasta a solicitat, în special, să poată lua la cunoștință de conținutul casetei audio care conținea înregistrarea convorbirilor telefonice ale clientului său, pe baza căreia parchetul dispusese începerea urmăririi penale împotriva sa.

B. Agravarea stării de sănătate a reclamantului și spitalizările sale

15. La 16 august 2000, în urma unei indispoziții, reclamantul a fost dus la spitalul Cantacuzino. După examinare, medicii au constatat că avea o tensiune foarte mare și un nivel al glicemiei de 303 mg%, în timp ce limita normală se situa între 65 și 110 mg%. I-a fost prescris un tratament, precum și necesitatea de a fi supravegheat medical la spitalul penitenciar Jilava („spitalul penitenciar”).

16. De la 17 august la 15 septembrie 2000, reclamantul a fost spitalizat la spitalul penitenciar, la secția de boli interne. La 18 august 2000, în conformitate cu analizele efectuate în spitalul penitenciar, nivelul glicemiei reclamantului era de 106 mg %. Din fișa medicală a reclamantului, de la spitalul penitenciar, reiese că tratamentul medical îi fusese administrat începând cu 18 august 2000. În cursul acestei perioade de spitalizare, reclamantului i-a fost administrat un tratament antidiabetic, antihipertensiv și diuretic; evoluția sa era „bună” sau „stabilă”, iar glicemia sa se situa la un nivel cuprins între 106-147 mg %.

17. De la 15 septembrie până la 11 octombrie 2000, reclamantul a fost transferat la secția de boli cronice a spitalului penitenciar, în scopul de a fi supravegheat din punct de vedere medical și pentru efectuarea unei expertize medico-legale. În cursul acestei perioade, glicemia reclamantului a fost de 156 mg%.

18. La 27 septembrie 2000, reclamantul a fost examinat de către comisia de expertiză pentru amânarea executării sau întreruperea pedepsei închisorii din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” (INML) (a se vedea infra, pct. 28). În urma unui consult oftalmologic efectuat la Spitalul Universitar București, la recomandarea INML, a fost stabilit diagnosticul de retinopatie diabetică la ambii ochi, fiindu-i prescris reclamantului un tratament, precum și necesitatea de a urma corect tratamentul pentru diabet. Expertiza medico-legală a constatat că bolile reclamantului puteau fi tratate în rețeaua medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor, atâta timp cât erau strict respectate indicațiile terapeutice.

19. În timpul spitalizării la secția de boli cronice, reclamantul a fost diagnosticat ca fiind purtător de stafilococi, motiv pentru care i-a fost administrat un tratament. În plus, reclamantului i-a fost administrat tratamentul recomandat pentru bolile de care suferea.

20. La 11 octombrie 2000, reclamantul a fost transferat la secția de boli infecțioase a spitalului penitenciar, datorită unei infecții urinare, pentru care i-a fost administrat un tratament cu antibiotice. Reclamantul a continuat tratamentul pentru bolile cronice de care suferea. Conform fișei sale medicale, la 13 octombrie 2000, nivelul glicemiei reclamantului era de 98 mg%.

C. Confirmarea măsurii de arestare preventivă

21. La 14 august 2000, reclamantul a introdus la secretariatul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție o cerere de revocare a arestării preventive și o plângere împotriva ordonanței din 3 august 2000, în conformitate cu art. 140¹ C. proc. pen., solicitând revocarea de către Tribunalul Teleorman a măsurii de arestare preventive și, în subsidiar, înlocuirea acestei măsuri cu interdicția de a părăsi orașul. Acesta susținea, dovedind cu certificate medicale, că suferea, din 1993, de diabet, boală din cauza căreia începuse să își piardă vederea și se îmbolnăvise de Parkinson, și că urma un tratament medical ce interzicea orice schimbare a modului de viață și a regimului alimentar. Reclamantul a solicitat efectuarea unei expertize medico-legale a stării sale de sănătate, al cărei rezultat ar fi permis să se stabilească dacă putea sau nu să suporte regimul privativ de libertate. Aceste cereri au fost transmise la parchet la 15 și respectiv 16 august 2000.

22. Potrivit reclamantei, parchetul a trimis aceste cereri, la 21 august 2000, împreună cu materialul de urmărire penală, la Tribunalul Teleorman, pe rolul căruia a fost înregistrată plângerea la 24 august 2000.

23. Guvernul susține că plângerea îndreptată împotriva ordonanței de arestare preventivă, împreună cu materialul de urmărire penală, a fost trimisă de către parchet Tribunalului

Teleorman în ziua de vineri, 18 august 2000. Cu toate acestea, datorită faptului că în zilele de sâmbătă și duminică serviciile poștale nu funcționau, dosarul a fost trimis luna următoare, iar plângerea reclamantului a fost înregistrată de către tribunal la 24 august 2000.

24. Prin încheierea din 25 august 2000, pronunțată în camera de consiliu, în prezența avocaților reclamantului, tribunalul a hotărât că arestarea preventivă a persoanei în cauză, dispusă de parchet, era conformă cu legea, întrucât reclamantul fusese ascultat în prealabil de procuror și că aceasta se justifica prin faptul că era necesară pentru buna desfășurare a urmăririi penale.

25. În ceea ce privește cererea de revocare a măsurii de arestare preventivă și înlocuirea acesteia cu interdicția de a părăsi orașul, instanța a apreciat că parchetul ar fi trebuit să se pronunțe, în principiu, cu privire la această cerere. Cu toate acestea, instanța a examinat cererea și a hotărât că era nefondată. În această privință, instanța a subliniat că starea de sănătate a reclamantului și potențiala agravare a acesteia în regimul privativ de libertate puteau face obiectul unei investigații medico-legale, ale cărei concluzii urmau să fie analizate ulterior de către un magistrat.

26. În urma recursului reclamantului, această hotărâre a fost confirmată prin hotărârea rămasă definitivă și pronunțată de Curtea de Apel București la încheierea ședinței publice din 13 septembrie 2000.

D. Prima prelungire a arestării preventive a reclamantului

27. Cu ocazia ședinței publice din 29 august 2000, avocații reclamantului au subliniat în fața Tribunalului Teleorman că dispozițiile legale privind menținerea arestării preventive nu erau îndeplinite, ținând seama de faptul că persoana în cauză era bolnavă și spitalizată și că, prin urmare, nu putea reprezenta un pericol pentru ordinea publică. Avocații au solicitat din nou efectuarea unei expertize medico-legale a stării de sănătate a reclamantului. Reclamantul nu era prezent la această ședință.

28. Prin încheierea din aceeași zi, instanța a prelungit arestarea preventivă a reclamantului pentru o perioadă de treizeci de zile. Tribunalul a admis cererea pentru efectuarea expertizei medico-legale a stării de sănătate a reclamantului și a dispus spitalizarea reclamantului în spitalul penitenciar, pentru a fi examinat de către o comisie a INML și pentru a se stabili dacă bolile de care suferea puteau fi tratate în rețeaua medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor (a se vedea supra, pct. 18).

29. Această hotărâre a fost confirmată, în urma recursului reclamantului, prin hotărârea rămasă definitivă a Curții de Apel București din 22 septembrie 2000. În afară de aceasta, curtea de apel a hotărât că, deși reclamantul nu a fost prezent la ședință, hotărârea a fost pronunțată în mod legal în temeiul art. 159 alin. (3) C. proc. pen. potrivit căruia, în absența inculpatului, era suficientă prezența apărătorului său, care fusese prezent la ședință.

E. Punerea în libertate a reclamantului

30. La ședința din 26 septembrie 2000, avocata reclamantului a recuzat completul de judecată din cadrul Tribunalului Teleorman. Aceasta susținea, de asemenea, că menținerea arestării preventive a reclamantului era o măsură abuzivă și nelegală, deoarece nu fusese adusă nicio probă prin care să se demonstreze pericolul pe care persoana respectivă l-ar fi reprezentat pentru ordinea publică.

31. Prin încheierea din 26 septembrie 2000, instanța a prelungit arestarea reclamantului pentru o durată de treizeci de zile și a trimis cauza Curții de Apel București, pentru ca aceasta să se pronunțe cu privire la cererea de recuzare.

32. Această hotărâre a fost anulată prin hotărârea rămasă definitivă a Curții de Apel București, din 19 octombrie 2000, prin care s-a dispus punerea imediată în libertate a reclamantului. Curtea de apel a hotărât că prelungirea arestării preventive, dispusă la 26

septembrie 2000, era lovită de nulitate absolută, întrucât tribunalul nu avea competența de a dispune o asemenea măsură.

33. La 19 octombrie 2000, la ora 14.33, grefa curții de apel a comunicat dispozitivul acestei hotărâri Penitenciarului Rahova. Deoarece reclamantul nu se afla aici, administrația penitenciarului a făcut demersuri pentru identificarea locului de detenție a acestuia. La 20 octombrie 2000, la ora 7.19, după ce a constatat că reclamantul era spitalizat la spitalul penitenciar din apropierea Penitenciarului Jilava, Penitenciarul Rahova a trimis ordonanța de punere în libertate a reclamantului la acest penitenciar. După verificarea autenticității ordonanței de punere în libertate, spitalul penitenciar l-a eliberat pe reclamant chiar în ziua respectivă. Părțile nu au precizat ora punerii efective în libertate a reclamantului.

F. Decesul reclamantului

34. După punerea sa în libertate, de la 24 octombrie până la 13 noiembrie 2000, reclamantul a fost spitalizat la Spitalul Județean Teleorman, unde a suferit trei intervenții oculare cu laser în scopul tratării orbirii. Din fișa de externare din spital, reiese că nivelul glicemiei reclamantului era de 344 mg%. Acesta a încercat, de asemenea, să își trateze afecțiunile cardiace mergând într-o stațiune balneară.

35. La 27 decembrie 2000, reclamantul a decedat în urma unui stop cardiac. În certificatul său de deces, se constata că bolile care determinaseră decesul erau edem pulmonar acut, cardiopatie ischemică, diabet și obezitate.

G. Procedura penală îndreptată împotriva reclamantului

36. În urma rechizitoriului parchetului din 18 august 2000, reclamantul a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de influență.

37. Prin hotărârea din 31 mai 2002, instanța a hotărât că reclamantul săvârșise infracțiunea de trafic de influență, astfel cum rezulta, printre altele, din procesul-verbal prin care erau transcrise convorbirile sale telefonice, înregistrate pe bandă magnetică în urma autorizării parchetului. Cu toate acestea, s-a dispus încetarea procesului penal, ținând seama de decesul reclamantului.

38. S-a dispus, în plus, confiscarea, în favoarea statului, a sumei de 20 000 000 RON, de la moștenitoarea acestuia, reclamanta. Tribunalul a respins argumentul invocat de către văduva reclamantului, cu privire la nelegalitatea înregistrărilor pe bandă magnetică a convorbirilor telefonice ale defunctului său soț, subliniind că procesul-verbal de transcriere a respectivelor convorbiri telefonice fusese verificat și contrasemnat de către procurorul responsabil cu urmărirea penală în cauză, în conformitate cu art. 91² C. proc. pen.

39. În urma apelului reclamantei, prin hotărârea din 29 octombrie 2002, Curtea de Apel Craiova a anulat hotărârea primelor instanțe, în ceea ce privește confiscarea, susținând că o astfel de măsură era imputabilă exclusiv inculpatului. Nicio parte nu a formulat recurs împotriva acestei hotărâri, care a rămas astfel definitivă.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

40. La momentul faptelor, Legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor prevedea, la art. 17 și 41, dreptul deținuților la asistență medicală.

41. Începând cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56/2003 din 25 iunie 2003 privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, dreptul la asistență medicală (tratament medical, medicamente etc.) acordată gratuit și de către personal calificat a fost garantat în mod explicit (art. 12 și 14 coroborate). O.U.G. nr. 56/2003 a fost abrogată și înlocuită cu Legea nr. 275, publicată în Monitorul Oficial din 20 iulie 2006 și

intrată în vigoare la 20 octombrie 2006 („Legea nr. 275/2006”), care a reluat la art. 50 și 82 dispozițiile menționate anterior.

42. Dispozițiile relevante din Codul de procedură penală care reglementează modalitățile și condițiile de interceptare a convorbirilor telefonice, precum și utilizarea acestora ca mijloc de probă într-un proces penal, astfel cum erau în vigoare la momentul faptelor, sunt descrise în cauza *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 2) (nr. 71525/01, pct. 44-45, 26 aprilie 2007).

43. Dispozițiile relevante din Codul de procedură penală privind arestarea preventivă, astfel cum erau în vigoare la momentul faptelor, sunt descrise în cauza *Calmanovici împotriva României*, (nr. 42250/02, pct. 40, 1 iulie 2008). Următoarele dispoziții din Codul de procedură penală, în vigoare la momentul faptelor și înainte de modificările aduse de Legea nr. 281/2003, publicată în Monitorul Oficial nr. 468 din 1 iulie 2003, sunt, de asemenea, relevante:

Art. 139. Înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive

„(1) Măsura preventivă luată se înlocuiește cu altă măsură preventivă, când s-au schimbat temeiurile care au determinat luarea măsurii.

(2) Când nu mai există vreun temei care să justifice menținerea măsurii preventive, aceasta trebuie revocată din oficiu sau la cerere [...].”

Art. 140¹. Plângerea împotriva măsurilor preventive luate de procuror

„(1) Împotriva ordonanței de arestare preventivă [...] se poate face plângere la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.

(2) Plângerea împreună cu dosarul cauzei va fi trimisă instanței prevăzute în alin. (1), în termen de 24 ore, iar învinuitul sau inculpatul arestat va fi adus în fața instanței și va fi asistat de apărător. [...]

(4) Plângerea se va cerceta în camera de consiliu.

(5) Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere, asupra legalității măsurii, după ascultarea învinuitului sau a inculpatului.

(6) Încheierea este supusă recursului. Termenul de recurs este de 3 zile și curge de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă [...]

(8) Când consideră că măsura preventivă luată este ilegală, instanța dispune revocarea arestării și punerea în libertate a învinuitului sau a inculpatului [...].”

ÎN DREPT

I. OBSERVAȚII PRELIMINARE

44. Curtea constată că reclamantul a decedat la 27 decembrie 2000 și că văduva acestuia și-a exprimat dorința de a continua judecarea cauzei.

45. Curtea reamintește că, dacă decesul unui reclamant a survenit în cursul procedurii, moștenitorii acestuia au, în principiu, dreptul de a continua procedura, cu condiția să demonstreze existența unui interes moral legitim, prin care să se justifice examinarea cererii (*Ahmet Sadik împotriva Greciei*, hotărârea din 15 noiembrie 1996, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-V, p. 1651-1652, pct. 24-26).

46. Ținând seama de obiectul prezentei cauze și de toate elementele pe care le deține, Curtea estimează că doamna Saveta Răducu poate pretinde că are un interes suficient pentru a justifica continuarea examinării cererii și îi recunoaște, prin urmare, dreptul de a se substitui în continuare reclamantului în speță [a se vedea hotărârile din cauzele *Beljanski împotriva Franței*, nr. 44070/98, din 7 februarie 2002; *M.B. împotriva Poloniei* (dec.), nr. 34091/96, din 8 martie 2001 și *Bursuc împotriva României* (dec.), nr. 42066/98, 4 noiembrie 2003].

47. Curtea constată, de asemenea, că, în corespondența sa cu Curtea, doamna Saveta Răducu a prezentat noi capete de cerere. În ceea ce privește aceste capete de cerere, va avea calitatea de „reclamantă” în prezenta procedură.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 2 DIN CONVENȚIE

48. Reclamanta pretinde că a fost încălcat art. 2 din convenție, susținând că decesul soțului ei a survenit ca urmare a abuzurilor autorităților. Aceasta subliniază că, refuzând să îi administreze soțului său un tratament medical corespunzător în perioada în care s-a aflat sub controlul lor, autoritățile au contribuit la agravarea bolilor de care suferea, ceea ce a determinat decesul reclamantului. Dispozițiile relevante ale art. 2 din convenție sunt redactate după cum urmează:

Art. 2

„Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege.”

49. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

50. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

51. Reclamanta consideră că există o legătură de cauzalitate directă între lipsa tratamentului medical din timpul arestării preventive a soțului său și decesul acestuia, survenit la 27 decembrie 2000. Aceasta evidențiază faptul că, din fișele medicale ale soțului său, reiese că acesta nu a primit tratament medical în perioada 3 - 19 august 2000. Reclamanta constată că, chiar și după această ultimă dată, autoritățile nu au făcut dovada administrării efective a vreunui tratament. În afară de aceasta, condițiile precare de igienă au contribuit la agravarea stării de sănătate a soțului său, întrucât acesta din urmă a contractat și alte boli datorită lipsei de igienă.

52. Reclamanta subliniază că, la 16 august 2000, reclamantul a fost internat la spitalul Cantacuzino în urma unei indispoziții, în vederea efectuării unor examene medicale. Reclamanta constată că, în urma analizelor efectuate în spital, la 16 august 2000, nivelul glicemiei soțului său era de 303 mg % și că, în urma examinării efectuate de către medicii de la spitalul penitenciar, la 18 august 2000, fără să îi fie administrat vreun tratament, nivelul glicemiei era de 106 mg%. Prin urmare, reclamanta consideră că aceste ultime rezultate sunt false.

53. Reclamanta susține că a vrut să îi acorde ea însăși tratamentul necesar reclamantului, dar că autoritățile penitenciarului i-au interzis să introducă în spitalul penitenciar medicamente din afara acestuia.

54. Făcând trimitere la faptele relevante și bazându-se pe documentele furnizate de Ministerul Justiției, printre care comunicarea din 26 mai 2004, guvernul susține că autoritățile și-au îndeplinit obligația pozitivă de a proteja viața reclamantului, acordându-i pe întreaga perioadă a detenției sale, îngrijiri medicale adecvate, în scopul prevenirii unui deznodământ nefericit. Potrivit guvernului, nu există niciun raport de cauzalitate între tratamentul medical administrat reclamantului în rețeaua penitenciară și decesul survenit datorită bolilor de care suferea.

2. Motivarea Curții

55. Curtea reiterează, mai întâi, că art. 2 § 1 prima teză obligă statul nu numai să nu cauzeze în mod intenționat moartea unei persoane, ci și să ia măsurile necesare pentru a proteja viața persoanelor aflate sub jurisdicția sa (*Tad's împotriva Franței*, nr. 39922/03, pct. 96, 1 iunie 2006, *Keenan împotriva Regatului Unit*, nr. 27229/95, pct. 89, CEDO 2001-III, și *L.C.B. împotriva Regatului Unit*, 9 iunie 1998, *Culegere* 1998-III, pct. 36).

56. Obligația de a proteja viața persoanelor aflate în detenție presupune, de asemenea, să li se acorde cu diligență îngrijirile medicale care să prevină un deznodământ nefericit (*Tad's*, citată anterior, pct. 98, și *Anguelova împotriva Bulgariei*, nr. 38361/97, pct. 130, CEDO 2002-IV). Lipsa îngrijirilor medicale corespunzătoare poate constitui, astfel, o încălcare a convenției (*Huyllu împotriva Turciei*, nr. 52955/99, pct. 58, 16 noiembrie 2006).

57. În speță, Curtea subliniază că nu s-a contestat că, în perioada 3 august - 20 octombrie 2000, reclamantul s-a aflat sub controlul autorităților ca urmare a arestării sale, care erau informate cu privire la anamneza sa și cu privire la faptul că starea sa de sănătate necesita supraveghere și tratament medical continuu și corespunzător (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Tarariyeva împotriva Rusiei*, nr. 4353/03, pct. 76, 14 decembrie 2006). Pentru a aprecia respectarea de către autorități a obligațiilor pozitive ale acestora impuse de art. 2, Curtea va examina modalitatea în care autoritățile penitenciare sau medicale au acordat îngrijirile medicale impuse de starea de sănătate fizică a reclamantului, stare a cărei gravitate nu a fost sau nu ar fi trebuit să fie omisă de autoritățile interne competente (*Huyllu*, citată anterior, pct. 60).

58. Curtea observă că, la momentul arestării preventive, reclamantul suferea de diabet de aproximativ zece ani, de cardiopatie ischemică, de hipertensiune arterială de aproximativ cincisprezece ani și de Parkinson. Din dosarul medical al reclamantului reiese că, în timpul celor două săptămâni de detenție la sediul Inspectoratului General al Poliției (și anume în perioada 3 - 16 august 2000), acesta nu a primit tratament specific și adecvat pentru bolile de care suferea. Curtea observă că guvernul nu a pus la dispoziția Curții documente care să dovedească faptul că persoana în cauză a beneficiat într-adevăr de tratament medical în această perioadă, iar comunicarea din 26 mai 2004 a Ministerului Justiției (a se vedea supra, pct. 54) nu conține informații detaliate cu privire la îngrijirile acordate reclamantului pe parcursul acestei perioade.

59. Deși nu exclude posibilitatea ca această deficiență să fi contribuit la agravarea stării de sănătate a reclamantului, Curtea trebuie să verifice, pentru a stabili încălcarea de către autorități a art. 2 din convenție, dacă, ulterior, acestea din urmă i-au acordat reclamantului tratamentul adecvat pentru patologiile de care suferea (*Tad's*, citată anterior, pct. 98).

60. În această privință, Curtea subliniază că, la 16 august 2000, reclamantul a fost examinat pentru prima dată și că, la 18 august 2000, acesta a început să urmeze un tratament medical la spitalul penitenciar. Conform rezultatului analizelor și al concluziilor medicale, acest tratament a contribuit la ameliorarea stării de sănătate a reclamantului. Deși reclamanta contestă în totalitate eficiența îngrijirilor acordate reclamantului după această dată, Curtea observă că aceasta nu a prezentat mijloace de probă care să permită constatarea faptului că tratamentul nu a fost administrat, iar concluziile medicilor și ale analizelor erau eronate.

61. Nu se contestă faptul că, în perioada detenției, reclamantul a fost diagnosticat ca suferind de retinopatie diabetică la ambii ochi, în urma unui control de specialitate efectuat la un spital civil. Cu această ocazie, i-a fost recomandat un tratament, precum și necesitatea de a urma corect tratamentul pentru diabet. Curtea observă că autoritățile medicale civile nu au indicat, la momentul respectiv, necesitatea unei intervenții chirurgicale urgente în vederea ameliorării stării de sănătate a reclamantului, deoarece tratamentul medical putea fi asigurat în cadrul rețelei sanitare penitenciare. Curtea observă, de asemenea, că, dacă nu se contestă că reclamantul a contractat alte două boli pe perioada detenției în spitalul penitenciar, chiar dacă aceste boli se pot datora condițiilor de igienă din spitalul penitenciar, aceste boli au fost luate în considerare și tratate în mod corespunzător de către personalul medical.

62. Curtea nu contestă că arestarea, precum și urmărirea penală declanșată împotriva reclamantului au putut să îi cauzeze acestuia din urmă o stare de stres și de angoasă, defavorabilă evoluției pozitive a bolilor de care suferea. Cu toate acestea, Curtea le consideră inerente stării de arest și constată că, în ciuda evoluției îngrijorătoare, la ieșirea din închisoare, starea de sănătate a reclamantului era stabilizată ca urmare a tratamentului acordat de către autoritățile medicale penitenciare.

63. Curtea subliniază, de asemenea, că, după punerea sa în libertate, reclamantul a urmat un tratament medical adecvat și că decesul său a survenit la mai mult de două luni de la punerea sa în libertate, și anume la 27 decembrie 2000. Or, nicio expertiză medicală nu a stabilit o legătură de cauzalitate între lipsa tratamentului medical pe perioada arestului preventiv și decesul reclamantului.

64. Deși reprobabilă, lipsa acordării unui tratament medical la începutul detenției nu permite, doar prin ea înseși și având în vedere împrejurările specifice în speță, să se concluzioneze că autoritățile române au contribuit la decesul reclamantului și, prin urmare, nu poate fi angajată răspunderea statului român în temeiul art. 2 din convenție.

Rezultă că nu a fost încălcat art. 2 din convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 § 1 DIN CONVENȚIE

65. Reclamantul s-a plâns de faptul că a fost arestat în mod nelegal, pentru aproximativ o zi după pronunțarea hotărârii din 19 octombrie 2000 de către Curtea de Apel București, care dispusese punerea imediată în libertate a acestuia. Acesta invocă art. 5 § 1 din convenție, formulat după cum urmează:

„1 Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale.”

66. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

67. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

68. Văduva reclamantului, care a prezentat observațiile cu privire la admisibilitatea și temeinicia cauzei, subliniază că reclamantul nu a fost pus imediat în libertate, în ciuda hotărârii Curții de Apel din 19 octombrie 2000.

69. Referindu-se la jurisprudența în materie, guvernul observă că reclamantul a fost pus în libertate într-un termen rezonabil după pronunțarea hotărârii din 19 octombrie 2000 a curții de apel, întrucât autoritățile implicate au acționat cu diligența necesară în acest scop. Mai precis, guvernul evidențiază că Penitenciarul Jilava a eliberat reclamantul chiar în ziua în care ordonanța de punere în libertate îi fusese trimisă și după verificarea autenticității ordonanței respective la Curtea de Apel București.

2. Motivarea Curții

70. Curtea reamintește că lista excepțiilor dreptului la libertate ce figurează la art. 5 § 1 are un caracter exhaustiv și că numai o interpretare strictă se potrivește cu scopul acestei

dispoziții: să se asigure că nimeni nu este privat în mod arbitrar de libertate [*Labita împotriva Italiei* (MC), nr. 26772/95, pct. 170, CEDO 2000-IV]. Prin urmare, îi revine sarcina de a examina capetele de cerere referitoare la întârzierile în executarea unei hotărâri de punere în libertate cu o atenție deosebită (*Bojinov împotriva Bulgariei*, nr. 47799/99, pct. 36, 28 octombrie 2004). În afară de aceasta, Curtea reafirmă că, dacă o anumită întârziere în executarea unei hotărâri de punere în libertate este adesea inevitabilă, aceasta trebuie să fie redusă la minimum (*Quinn împotriva Franței*, 22 martie 1995, pct. 42, seria A nr. 311 și *Giulia Manzoni împotriva Italiei*, 1 iulie 1997, pct. 25, *Culegere de hotărâri și decizii* 1997-IV).

71. Curtea observă că, prin hotărârea rămasă definitivă a Curții de Apel București din 19 octombrie, s-a dispus punerea imediată în libertate a reclamantului. Cu toate că părțile nu indică ora la care reclamantul a fost pus în libertate în mod efectiv, la 20 octombrie 2000, Curtea observă că, în speță, întârzierea în eliberarea reclamantului s-a datorat necesității îndeplinirii formalităților administrative referitoare la punerea în libertate a acestuia.

72. Într-adevăr, menținerea persoanei respective în arest a fost cauzată de trimiterea eronată a ordinului de punere în libertate la Penitenciarul Rahova, în timp ce reclamantul se afla în spitalul penitenciar Jilava. Este necesar să se constate că guvernul nu prezintă nicio justificare pentru eroarea referitoare la trimiterea ordinului de punere în libertate. Potrivit Curții, este sarcina autorităților să arate o atenție deosebită în vederea identificării locului corect de detenție a persoanei în cauză și, astfel, a reducerii la minimum a timpului necesar punerii în libertate a acesteia. Curtea constată că, în urma acestei erori, care nu a fost rectificată de către autorități decât douăsprezece ore mai târziu, reclamantul a fost obligat să mai petreacă o noapte în închisoare (*Calmanovici împotriva României*, nr. 42250/02, pct. 77, 1 iulie 2008).

73. Având în vedere considerațiile precedente, Curtea estimează că durata detenției reclamantului de la 19 la 20 octombrie 2000 nu corespunde termenului minim inevitabil în executarea unei hotărâri definitive prin care se dispunea eliberarea sa. Prin urmare, detenția în cauză nu se poate întemeia pe unul din paragrafele art. 5 din convenție.

Rezultă că a fost încălcat art. 5 § 1 din convenție.

IV. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 § 4 DIN CONVENȚIE

74. Reclamantul pretindea că plângerea sa împotriva ordonanței de arestare nu a fost soluționată „într-un termen scurt”, în conformitate cu art. 5 § 4 din convenție, formulat după cum urmează:

„4.Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să se pronunțe într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.”

75. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

76. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

I. Argumentele părților

77. În observațiile sale, văduva reclamantului consideră că întârzierea în examinarea plângerii sale împotriva măsurii de arestare preventivă luate împotriva acestuia este imputabilă autorităților. Ea afirmă că plângerea a fost depusă la 14 august 2000 la secretariatul parchetului și că, în conformitate cu art. 140¹ alin. (2) C. proc. pen., acesta din urmă ar fi trebuit să trimită plângerea instanței competente în termen de 24 de ore. Reclamanta subliniază că autoritățile competente trebuie să își organizeze activitatea, astfel încât să asigure respectarea acestei dispoziții legale.

78. Făcând referire la cauza *Delbec împotriva Franței* (nr. 43125/98, 18 iunie 2002), guvernul susține că, pentru perioada care trebuie luată în considerare, este necesar să se constate că plângerea reclamantului împotriva ordonanței de arestare preventivă emise de procuror și ajunsă la parchet la 16 august 2000, a fost primită de judecătoria la 24 august 2000. Potrivit guvernului, având în vedere circumstanțele specifice ale cauzei, și anume faptul că parchetul a fost sesizat într-o zi de vineri, acesta a respectat obligația legală de a transmite plângerea penală la instanța judiciară competentă în termen de 24 de ore. Aceasta din urmă a pronunțat hotărârea la 25 august 2000. Guvernul a concluzionat că perioada care trebuia luată în considerare era, în speță, de nouă zile, perioadă care respectă cerința „termenului scurt” impusă de art. 5 § 4, astfel cum este interpretat de jurisprudența Curții.

2. Motivarea Curții

a) Perioada care trebuie luată în considerare

79. Curtea reiterează că garanția care prevede dreptul unei persoane lipsite de libertate de a obține într-un termen scurt o hotărâre judecătorească cu privire la legalitatea reținerii sale se referă atât la procedura de apel, cât și la cea din primă instanță, pentru statele care au un sistem cu grad dublu de jurisdicție (*Singh împotriva Republicii Cehe*, nr. 60538/00, pct. 74, 25 ianuarie 2005). „Termenul” în cauză, care trebuie examinat ținând seama de desfășurarea generală a procedurii și de măsura în care întârzierile pot fi imputate conduitei reclamantului sau a deciziilor sale, începe cu prezentarea unei acțiuni (sau a unei cereri de prelungire) în fața instanței și se încheie în ziua în care se pronunță hotărârea în ședință publică sau, dacă o asemenea lectură nu este prevăzută, în ziua comunicării deciziei către reclamant sau avocatul său (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Rappaciuolo împotriva Italiei*, nr. 76024/01, pct. 34, 19 mai 2005).

80. În speță, Curtea observă că termenul care trebuie luat în considerare a început la 14 august 2000, dată la care plângerea a fost depusă la parchet, și s-a încheiat la 13 septembrie 2000, dată la care a fost pronunțată hotărârea definitivă a Curții de Apel București. În consecință, termenul a fost, în speță, de treizeci de zile pentru două grade de jurisdicție.

b) Respectarea cerinței de „termen scurt”

81. Curtea reamintește că respectarea dreptului oricărei persoane, conform art. 5 § 4 din convenție, de a obține într-un termen scurt o hotărâre din partea unei instanțe cu privire la legalitatea detenției sale trebuie apreciată având în vedere circumstanțele fiecărei cauze (*R.M.D. împotriva Elveției*, hotărârea din 26 septembrie 1997, *Culegere* 1997-VI, pct. 42). Totuși, în principiu, având în vedere că este în joc libertatea unei persoane, statul trebuie să se asigure că procedura se desfășoară într-un interval minim de timp (*Mayzit împotriva Rusiei*, nr. 63378/00, pct. 49, 20 ianuarie 2005).

82. De asemenea, Curtea reiterează faptul că scopul convenției nu este acela de a proteja drepturile teoretice sau iluzorii, ci pe cele concrete și efective (*Airey împotriva Irlandei*, 9 octombrie 1979, pct. 24, seria A nr. 32). În analiza respectării cerinței de „termen scurt” în cadrul examinării legalității ordonanței de arestare a reclamantului, emisă de procuror, Curtea

consideră că trebuie să se țină seama și de diferitele dispoziții și termene de procedură prevăzute de dreptul intern (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Koendjibiharie împotriva Țărilor de Jos*, hotărârea din 25 octombrie 1990, pct. 27, Seria A nr. 185-B).

83. Chiar dacă termenul de treizeci de zile nu este în sine excesiv, Curtea consideră că acesta trebuie examinat în cadrul termenelor prevăzute de Codul de procedură penală și al circumstanțelor speței. Curtea observă că a fost necesară o perioadă de zece zile pentru ca plângerea reclamantului din 14 august 2000, depusă la parchetul competent, să fie înregistrată la grefa tribunalului care trebuia să se pronunțe cu privire la aceasta. Or, conform dreptului intern, dosarul ar fi trebuit trimis în termen de douăzeci și patru de ore (a se vedea supra pct. 43). Deși ar putea accepta ca justificare lipsa activității serviciilor poștale, Curtea constată că, în speță, această justificare nu poate acoperi lipsa de diligență a parchetului și omiterea acestuia cu privire la trimiterea dosarului către tribunal timp de zece zile. În plus, în măsura în care reclamantul beneficia de un termen de trei zile pentru a formula recurs împotriva încheierii din 25 august 2000, Curtea de Apel a pronunțat hotărârea cu șaisprezece zile mai târziu.

84. Având în vedere lipsa oricărei justificări relevante pentru termenele menționate anterior și faptul că era vorba de examinarea legalității ordonanței de arestare emisă de procuror, Curtea consideră că – în circumstanțele speței – procedura în cauză s-a desfășurat într-un „termen scurt”, astfel cum cere art. 5 § 4 în sensul jurisprudenței Curții.

Prin urmare, a fost încălcat art. 5 § 4 în această privință.

V. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 8 DIN CONVENȚIE

85. Reclamantul denunța încălcarea dreptului la respectarea vieții private și de familie ca urmare a interceptării convorbirilor sale telefonice, citând art. 8 din convenție, formulat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirii faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

86. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

87. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

88. Reclamanta consideră că interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice de către serviciile speciale, în baza autorizării procurorului, constituie o ingerință care nu este prevăzută de lege în sensul art. 8 § 2. din convenție. Aceasta consideră că legea nu prevedea garanții împotriva arbitrarului și evidențiază faptul că autorizația înregistrării a fost emisă de un procuror care nu este un magistrat în sensul jurisprudenței convenției, iar această autorizație nu a fost supusă vreunui control ulterior din partea unei instanțe independente.

89. Guvernul nu contestă că a avut loc o ingerință în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private și de familie, dar consideră, totuși, că această ingerință îndeplinea condițiile impuse de art. 8 § 2.

90. Pentru a ajunge la această concluzie, guvernul susține că ingerința era prevăzută de lege, și anume de art. 91¹-91⁴ C. proc. pen., care îndeplinea condițiile de accesibilitate și de previzibilitate. De asemenea, guvernul susține că dispozițiile de drept intern în materie prezintă garanții suficiente privind natura și amploarea măsurii, motivele necesare pentru a dispune o astfel de măsură, autoritățile competente în vederea adoptării și controlării unei astfel de măsuri. Guvernul consideră că, în speță, ingerința era necesară, interceptarea convorbirilor telefonice fiind realizată în scopul de a preveni și de a pedepsi infracțiunile și că era, de asemenea, proporțională cu scopul legitim urmărit, deoarece autoritățile nu ar fi putut obține informațiile respective prin mijloace mai puțin restrictive.

2. Motivarea Curții

91. Convorbirile telefonice care sunt cuprinse în noțiunile de „viață privată” și „corespondență”, în sensul art. 8 § 1 citat anterior, interceptarea acestora, memorarea datelor astfel obținute și eventuala utilizare a acestora în cadrul urmăririi penale declanșate împotriva reclamantului se interpretează ca fiind o „ingerință a unei autorități publice” în exercitarea dreptului garantat de art. 8 (a se vedea, printre multe altele, *Malone împotriva Regatului Unit* din 2 august 1984, seria A nr. 82, p. 30, pct. 64). Acest punct nu a condus, de altfel, la o dispută în speță.

92. Curtea reamintește că, pentru a fi conformă cu art. 8 din convenție, o astfel de ingerință trebuie să fie prevăzută de lege. Expresia „prevăzută de lege” impune nu numai respectarea dreptului intern, ci se referă, de asemenea, la calitatea legii, care trebuie să fie compatibilă cu principiul supremației dreptului (*Khan împotriva Regatului Unit*, nr. 35394/97, pct. 26, CEDO 2000-V). În contextul supravegherii secrete exercitate de autoritățile publice, dreptul intern trebuie să ofere protecție împotriva ingerinței arbitrare în exercitarea dreptului unei persoane protejată de art. 8 (*Malone*, citată anterior, pct. 67 și *Klass și alții împotriva Germaniei*, hotărâre din 6 septembrie 1978, seria A nr. 28, pct. 59).

93. În speță, Curtea observă că părțile convin asupra faptului că temeiul legal al ingerinței îl constituie art. 91¹-91⁴ C. proc. pen. Curtea reamintește că a examinat deja aceste dispoziții legale, aplicabile în materie de interceptare a convorbirilor telefonice în România înainte de modificarea Codului de procedură penală prin Legea nr. 281/2003, într-o cauză în care a constatat că examinarea minuțioasă a acestora arăta deficiențe incompatibile cu gradul minim de protecție impus de supremația dreptului într-o societate democratică (*Calmanovici* citată anterior, pct. 121-126). Curtea observă că guvernul nu a oferit niciun element care să conducă la o concluzie diferită în prezenta cauză.

94. Curtea observă, de asemenea, că noul cadru legislativ impus de Legea nr. 281/2003 care prevede numeroase garanții în materie de interceptare și de transcriere a convorbirilor, de arhivare a datelor relevante și de distrugere a celor care nu sunt relevante (*Dumitru Popescu*, citată anterior, pct. 45-46 și 82), ulterior faptelor în cauză, nu poate influența concluzia Curții în prezenta cauză.

Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din convenție.

VI. CU PRIVIRE LA CELELALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI

95. Reclamantul se plângea că a fost reținut în mod nelegal la 3 august 2000, că a fost arestat preventiv deși nu existau probe solide că ar fi săvârșit infracțiunea și că nu a fost informat cu privire la motivele arestării sale preventive. De asemenea, acesta se plângea că, la ședința din 29 august 2000, prelungirea arestării sale se hotărâse în absența sa. Reclamantul invocă, de asemenea, o ingerință în dreptul său la protecția sănătății și un nivel de trai decent.

96. În prima sa scrisoare, fără să citeze vreun articol din convenție, reclamantul invoca incompatibilitatea dintre starea sa de sănătate și detenție. Cu toate acestea, în formularul cererii, acest aspect a fost invocat din punct de vedere al art. 2 din convenție. Prin urmare, Curtea apreciază că este necesar să se constate că părțile nu au avut intenția de a introduce o plângere distinctă în temeiul art. 3 din convenție.

97. În scrisoarea sa din 21 martie 2001, invocând art. 14 din convenție, reclamanta invocă o discriminare în dreptul reclamantului de a nu fi privat în mod nelegal de libertate, ținând seama de funcția pe care acesta o ocupase în cadrul fostului regim comunist. Reclamanta se plânge, de asemenea, de o atingere adusă dreptului familiei sale la viață privată, ca urmare a înregistrării convorbirilor telefonice ale membrilor acestora. Prin scrisoarea din 19 aprilie 2004, în temeiul art. 5 § 1 și 3 din convenție, aceasta se plânge, în cele din urmă, că soțul său a fost arestat preventiv de un procuror care nu era magistrat în sensul art. 5 § 3 citat anterior și că detenția acestuia în perioada cuprinsă între 30 septembrie și 20 octombrie 2000 era nelegală, având în vedere că această măsură fusese anulată de curtea de apel.

98. Ținând seama de toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la pretențiile formulate, Curtea constată că nu s-a adus nicio atingere drepturilor și libertăților garantate de articolele convenției. În afară de aceasta, Curtea subliniază că respectivul capăt de cerere întemeiat pe art. 5 § 3 din convenție privind neprezentarea „imediată” a reclamantului, ulterior reținerii, în fața unui magistrat, a fost invocat pentru prima dată în fața Curții la 19 aprilie 2004, termenul impus de art. 35 din convenție nefiind respectat.

99. Reiese că acest capăt de cerere este fie tardiv, fie în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 din convenție.

VII. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

100. Art. 41 din convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

101. Reclamanta pretinde 100 000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral, cauzat ca urmare a decesului soțului său. Aceasta evidențiază, de asemenea, consecințele fizice și psihice la care soțul său a fost supus, ca urmare a detenției și a absenței tratamentului medical care i-au provocat decesul.

102. Guvernul consideră că nu există niciun raport de cauzalitate între prejudiciul invocat de reclamantă și eventualele încălcări ale convenției, că suma pretinsă este excesivă și că o eventuală constatare a încălcării ar putea constitui, în sine, o reparație suficientă a prejudiciului moral pretins.

103. Curtea subliniază că singura bază care trebuie reținută pentru acordarea unei reparații echitabile constă, în speță, în încălcarea art. 5 § 1 și 4 și a art. 8 din convenție. Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral incontestabil. Pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din convenție, trebuie să i se acorde 7 000 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Cheltuieli de judecată

104. Reclamanta, care a beneficiat de asistență judiciară, pretinde, de asemenea, 10 000 EUR pentru cheltuielile de procedură reprezentând onorariul avocatului, efectuate în cadrul procedurii interne și în fața Curții, pentru cheltuielile efectuate de reprezentantul său privind

transportul, taxele poștale și traducerile. Reclamanta prezintă documente justificative privind cheltuielile efectuate pentru corespondența cu Curtea.

105. Guvernul subliniază că reclamanta nu a prezentat niciun document justificativ pentru a-și susține cererea privind onorariul avocatului.

106. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de procedură decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. Curtea ia act de faptul că, la 4 mai 2007, suma de 850 EUR i-a fost plătită avocatei reclamantei cu titlu de asistență judiciară. În speță și având în vedere elementele pe care le deține și criteriile sus-menționate, Curtea consideră că este rezonabil să se acorde reclamantei, pentru toate cheltuielile, suma de 150 EUR.

C. Dobânzi moratorii

107. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 2, pe art. 5 § 1 și 4 și pe art. 8 din convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. Hotărăște că nu a fost încălcat art. 2 din convenție;

3. Hotărăște că a fost încălcat art. 5 § 1 din convenție;

4. Hotărăște că a fost încălcat art. 5 § 4 din convenție;

5. Hotărăște că a fost încălcat art. 8 din convenție;

6. Hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, suma de 7 000 EUR (șapte mii euro) cu titlu de prejudiciu moral și 150 EUR (o sută cincizeci euro) pentru cheltuielile de procedură, care trebuie convertiți în lei românești la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

7. Respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 21 aprilie 2009, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte